

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/96/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118209213
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118209213.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobkyne: D. G., J.. XX.XX.XXXX, G. Q. S. X, XXX XX K., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, o primerané finančné zadost'učinenie vo výške 620 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 08. 03. 2019, č. k. 8Csp/159/2018-57 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok vo výroku I. a III.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n ý zaplatiť žalobkyni sumu 300 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalovaný je p o v i n n ý nahradit' žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti skončení veci“.

2. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 31. 05. 2017, č. k. 8C/89/2016-45 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. 02. 2018, č. k. 19Co/154/2017-85 súd zaviazal žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 620 eur s prísl. a zároveň určil, že zmluvná podmienka v zmluve uzavretej medzi stranami sporu zo dňa 23. 05. 2014, číslo zmluvy: XXXXXXXXXX, v časti administratívneho poplatku vo výške 345,95 eura je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V dôsledku uvedeného súdneho konania sa žalobkyni zhoršil zdravotný stav, má vysoký tlak, v noci nočné mory a berie lieky na spanie. Žalovaný jej predtým než bola v uvedenom spore žalobkyňa úspešná, telefonoval s tým, že jej oznamoval, že nárok jej nepatrí, okrem toho jej núkal aj ďalšie pôžičky.

3. S poukazom na ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10. 06. 2013, súd uzavrel, že v prejednávanej veci možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo vo vzťahu k žalobkyni k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré spôsobilo spotrebiteľovi ujmu spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky, a teda k strate finančných prostriedkov. Súd má za to, že pokiaľ bol spotrebiteľ úspešný v predchádzajúcom spore pri uplatnení porušenia jeho práva, základ nároku je daný. Pokiaľ žalovaný poukazyval na skutočnosť,

že žalobkyňa konala ľahostajne, keď žalovaného žiadala o úver celkom sedemkrát, súd skonštatoval, že bol to žalovaný kto nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keď napriek predošlým poskytnutým úverom predostrel žalobkyni na podpis formulárovú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky (administratívny poplatok), pričom táto zmluva neobsahovala ani obligatórne náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch. Navyiac žalovaný na základe zmluvy požadoval od žalobkyne zaplatenie úroku vo výške odporujúcej dobrým mravom; žalovaný si vo vzťahu k žalobkyni uplatňoval finančné plnenie, okrem iného aj na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky a tak vyvoval u nej stav právnej neistoty, ktorý musela žalobkyňa riešiť podanou žalobou. Súd preto považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 300 eur s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa, ako aj výšky bezdôvodného obohatenia, na vydanie ktorého bol už žalovaný zaviazaný skorším rozsudkom súdu a tiež psychickú ujmu žalobkyne.

4. Výrok o trovách konania súd odôvodnil ust. § 262 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 2, čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP, podľa ktorého ustanovenia môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške (I. US 56/2017).

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Uviedol, že priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Porušenie práva by nebolo možné napraviť inak, napríklad v tom prípade, ak by žalobcovo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo premlčané. Žalovaný má za to, že opätovné sankcionovanie je vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalobcovi žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla, a preto jej priznanie má za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Žalobca, ktorý sa domáha vydania finančného zadosťučinenia sa mohol brániť primerane aj iným spôsobom než zľahčovaním svojho neobozretného a ľahostajného konania. Žalovaný má za to, že domáhanie sa primeraného finančného zadosťučinenia nezodpovedá požiadavke všeobecnej spravodlivosti, keď žalobca svojím podpisom vyhlásil, že súhlasí s obsahom zmluvy, bol oboznámený so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, nemal k nim žiadne výhrady a zaviazal sa ich dodržiavať. Žalobca svojím podpisom na zmluve prehlásil, že si zmluvu prečítal, uzatvoril ju vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok. Dodávateľ spotrebiteľa nijakým spôsobom nenútil vstúpiť do záväzkovo-právneho vzťahu a umožnil mu oboznámiť sa so zmluvnými dojednaniami. Skutočnosť, že spotrebiteľ neprejavil absolútne žiaden záujem oboznámiť sa so zmluvnými ustanoveniami a pochopiť ich obsah, nemôže byť automaticky daná na ujmu dodávateľa. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nesmie slúžiť na duplicitné uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Primerané finančné zadosťučinenie ako inštitút súkromného práva nesleduje reparačnú funkciu tak ako je to v prípade náhrady škody, napriek tomu súd priznal žalobcovi sumu vo výške 300 eur. Primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú funkciu a jeho cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a odradiť žalovaného od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každému subjektu, t. j. aj subjektu spravajúcemu sa ľahostajne, v žiadnom prípade nemožno chápať ako pozitívne preventívne pôsobenie. Naopak, takýto postup v aplikačnej praxi súdov by mal za následok ľahostajnosť každého spotrebiteľa, ktorý dôverujúc bezhraničnej ochrane súdov bude vstupovať do akéhokoľvek právneho vzťahu bez toho, aby sa spoliehal aj na vlastný úsudok. V prejednávanej veci aj s ohľadom na opakované ľahostajné konanie žalobcu, odvolateľ má za to, že výška finančného zadosťučinenia nezodpovedá svojmu účelu a priznaním finančného zadosťučinenia nie je naplnená jeho preventívna funkcia. V prípade, ak bola spotrebiteľovi skutočne spôsobená ujma, do popredia sa dostáva kompenzačná funkcia, t. j. navrátenie do predošlého stavu. V danom prípade bolo žalobcovi priznané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia a preto nie je čo kompenzovať.

6. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu žalovaného nevyjadřila.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Spotrebiteľ sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

9. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

10. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi.

11. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

12. Vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/89/2016 sa žalobkyňa domáhala ochrany svojich spotrebiteľských práv v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere zo dňa 23. 05. 2014, na základe ktorej bol žalovaným ako veriteľom poskytnutý žalobkyni ako dlžníčke spotrebiteľský úver. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 31. 05. 2017, č. k. 8C/89/2016-45 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. 02. 2018, č. k. 19Co/154/2017-85 bolo rozhodnuté o určení, že zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená v bode 2: „administratívne poplatky na vypracovanie a uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spolu so všetkou administratívou s tou spojenou vo výške 345,95 eura (administratívny poplatok) je neprijateľná“. Zároveň bol žalovaný zaviazaný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 620 eur s prísl. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 22. 02. 2018.

13. Právoplatným ukončením konania vo veci 8C/89/2016 vedenej na Okresnom súde Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností, umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná na súde dňa 15. 08. 2019.

14. Odvolací súd, vzhľadom na spotrebiteľom úspešné uplatnenie porušenia práva voči dodávateľovi uvádza, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie. Je potrebné si uzrejmíť, že bol to práve žalovaný, ktorý koncipoval obsah formulárovej zmluvy o úvere, za použitia neprijateľnej zmluvnej podmienky.

15. Nielen vnútroštátna právna úprava (napr. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj právo Európskej únie kladie dôraz na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoí ako celok. Súdný dvor Európskej únie dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

16. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka, neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jeho sociálny či rodinný život, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľa, ktorý sa aj napriek jeho postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodol brániť svoje spotrebiteľské práva a prispel tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pri tom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárové zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení.

17. Je opodstatnené, aby spotrebiteľia poukazovali na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a predišli tak vzniku bezdôvodným obohateniam dodávateľov titulom plnenia z neplatného právneho úkonu.

18. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod.

19. Žalovaný si vo vzťahu k žalobkyni uplatňoval finančné plnenie na ktoré nemal nárok, vyvolal u nej stav právnej neistoty, ktorý musela riešiť podanou žalobou. Konanie žalovaného vo vzťahu k žalobkyni je o to závažnejšie, že predmetná zmluvná podmienka bola súdmi opakovane judikovaná ako neprijateľná, čoho si je žalovaný plne vedomý, a napriek tomu, a v rozpore s ust. § 53a Občianskeho zákonníka sa žalovaný nezdržal uplatňovania tejto podmienky a v konaní č.k. 8C/89/2016 trval na jej prijateľnosti a platnosti.

20. Súd preto považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu rovnajúcu sa bezdôvodnému obohateniu, a to aj s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľky.

21. Súd má za to, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

22. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy, v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní.

23. Súd preto považoval, ako je uvedené vyššie, za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 300 eur, a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa.

24. Vecne správny výrok o priznaní finančného zadosťučinenia zodpovedá vecne správny výrok o nároku na náhradu trov konania.

25. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku I. a III. ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

26. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolanie žalovaného nebolo dôvodné, v dôsledku čoho nárok na náhradu trov odvolacieho konania patrí úspešnej žalobkyni, ktorej žiadne preukázateľne trovy odvolacieho konania nevznikli, ani ich nežiadal priznať. Preto odvolací súd vyslovil, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).